

KULTUR

Tips oss • kultur@vl.no

Effektiv kritikk av stereotypier og makt

Triumfbuen er like verdifull som en flaske Zalo. I Christian Messels billedverden.

ANMELDELSE

KJETIL RØED

kultur@vl.no

Tilsynelatende urelaterte ting plasseres på lik linje i Christian Messels maleri *Item 033* (2018). Nøkternt presenteres vi for en løk, en rakettoppskytning, en flaske Zalo – alle er like store og tilsynelatende like viktige. Hva er så forbindelsen mellom dem?

Messel kommer med en påstand i dette verket som gjennomtrenger hele utstillingen på Galleri K: At vi helt fundamentalt må revurdere hva slags verdier tingene rundt oss har.

Nye sammenhenger. I et annet maleri jmføres en gris, en taler og en vannkran. Heller ikke her er det noen ny «fortelling»: de forskjellige delene legges bare frem for oss som bevisene i en rettssak, noe vi også kan se i verkenes tittel: *Item 037, Item 038*, og så videre. Det ligger en nullstilling i hvordan vi tenker om bestanddelene i maleriene. Messel bryter ned tanken om at de *ikke* hører sammen steg for steg. På denne måten frigjøres elementene. Som betrakter begynner jeg å trekke linjer, dikte opp sammenhenger, som på ingen måte er gitt med tingene slik de vanligvis presenteres eller oppleves.

Når jeg ender med å tenke like mye på grisen som talerens autoritet, er det ikke bare nye sammenhenger som tenkes om, men verdihierarkier og forbindelsen mellom dem som har makt og de som ikke har det. En slik kontant revurdering av verdier er spesielt relevant i et miljø som samtidskunsten som skiller strengt mellom hverdags-ting og kunstverk – med svimlende priser og strenge portvoktere. Messel legger til rette for vi at skal finne frem til historier som er lengst mulig unna de innlysende. Selv om jeg ikke vil gå videre i livet overbevist om at løk og rakettoppskytninger er fullstendig likestilte, er det åpenbart at Messel har funnet en svært kontant måte å vri etablerte betydninger i nye retninger på som dreier tankene inn i nye spor.

Effektiv maktkritikk. I andre verk går Messel enda mer målrettet til angrep på symboler på makt og autoritet.

I *Item 044* (2019) presenteres vi

VERDI: Gjennom sidestilling av svært ulike ting stiller Christian Messel radikale spørsmål om hva som er verdifullt og ikke. Foto: Kjetil Røed

Kunst

GALLERI K, Oslo

Christian Messel
ALLE SKAL I JORDEN
15.11.–20.12.

Jeg liker den distinkte maktkritiske impulsen hos Messel svært godt.

for et maleri av den greske havguden Poseidon som aggressivt har hevet sin trefork for å plante den i et bytte – eller kanskje smelle den i havbunnen slik at himmel og jord skal settes i bevegelse. I Messels gjengivelse har det skjedd noe radikalt, for den atletiske Poseidon har også blitt utstyrt med en mopp, altså et vaskeredskap. Den dramatiske posituren som setter den majestetiske treforken i bevegelse, knyttes altså direkte til vanlig husarbeid. Maskulinitet og kontroll over verden kobles direkte sammen med det mange – i det minste historisk – forbinder med et «kvinneyrke». At vasking er for kvinner og kosmisk makt er for menn baserer seg, antyder Messel, på en kjønnsforståelse som både er forstokket og gammeldags. Det ligger også en mer fundamental likestilling av maskuline og feminine praksiser i denne montasjen, for den nekter å skille mellom «verdiløst» husarbeid og

heroiske, maskuline handlinger. Handlingsområdene blør over i hverandre, for kan vi ikke si at det er en heroisme i å vaske et hus, å holde et hjem rent, som er forutsetning for enhver annen «stor» handling? Messel legger til rette for slike forbindelseslinjer og reverseringer av hva som er verdifullt og ikke. Tanken om at selv en gud må ta i et tak med moppen fører uansett til en humoristisk risting i maskuline heltebilder.

Frigjort kvinne. I en litografi har en av de sedvanlige skulpturene av menn i det offentlige rom fått en ekstra dimensjon: den velkjente Venus fra Willendorff-skulpturen omkranser hele den mannlige figuren. Slik blir den ferme utgaven av kvinnelegemet, som nesten er 30.000 år gammel, den dominante formen. Willendorff-kvinnen samsvarer lite med dagens radmagre kvinneidealer, men når hun likevel står der, stolt og

forstørret, blir hun et alternativ til skjønnhetsidealer som – det må innrømmes – stort sett menn har påført kvinnen i tusenvis av år. At Venus omslutter, «spiser opp», mannen er dermed både en kritikk av mannens blikk, og et forslag til andre måter å tenke omkring kunst og kvinner i offentlige rom på.

Messel snur og vender på makt og avmakt i forskjellige varianter. I et annet verk av den greske helten Herkules ser vi selve urbildet på den sterke mann i kamp med en hjort, men Messel har fjernet de svulmende musklene slik at Herkules fremstår som en mager og puslete type. Når han likevel står der, heroisk og seirende over det ville dyret, blir det noe nakent og sårbart over ham: I at mannen poserer som muskelbunt til tross for at kroppen knapt holder ham oppreist, er det et drastisk misforhold mellom mannens selvbilde og den reelle situasjonen.

Slik plukker Messel fra hver-

andre standardiserte bilder av makt og menn slik at vi kan se nye forbindelser – og tenke over verdien av de gamle.

Jeg liker den distinkte maktkritiske impulsen hos Messel svært

godt, fordi den er enkel og effektiv og fordi han ikke prøver å spjåke seg til eller virke mer lur eller intellektuell enn nødvendig. Dessuten er utstillingen – og det er ikke så vanlig – tilgjengelig for enhver.